

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для виконання аудиторної та самостійної роботи
з дисципліни
«ДЕРЖАВНА СЛУЖБА»
здобувачами першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква

2024

УДК: 347.211

Затверджено
Науково-методичною комісією
Білоцерківського НАУ
Протокол № 7 від «10» 04 2024 р.

Укладач: **Линник Т.В.**, к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Линник Т. В. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Державна служба» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. Т.В. Линник. Біла Церква: БНАУ, 2024. - 33 с.

Публікація містить рекомендації здобувачам вищої освіти для підготовки до практичних занять з дисципліни «Державна служба» структуру та зміст навчальної дисципліни, теоретичні та письмові практичні завдання для підготовки, питання для обговорення, завдання для самостійної роботи, тестові завдання для самоконтролю та рекомендовану літературу. Видання спрямоване на розвиток компетентностей щодо розуміння основ функціонування органів державної служби в Україні та її правовий статус.

Рецензент:

К. ю. н., доцент, доцент кафедри
публічно-правових дисциплін
соціально-гуманітарного факультету
Білоцерківського НАУ

Сімакова С.І.

Методичні вказівки розглянуто на засіданні кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін, протокол № 7 від 20.03.2024 р.

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету, протокол № _____ від ____ . ____ .2024 р.

© БНАУ, 2024 рік

© Линник Т.В. 2024 рік

ЗМІСТ

№ п/п	Назва	Стор.
1	Передмова	4
2	Контент змістових модулів	7
3	Структура навчальної дисципліни	8
4	Тематика практичних занять	10
5	Орієнтовний перелік питань до заліку	21
6	Критерії оцінювання результатів навчання здобувача	23
7	РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	28

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Державна служба» є необхідною складовою частиною підготовки майбутніх фахівців в сфері публічного управління та адміністрування, зважаючи на те, що триває процес реформування й модернізації державної служби в Україні з метою створення в нашій державі професійної, стабільної, високоефективної і авторитетної державної служби, здатної відповідати на виклики сьогодення й користуватися довірою та повагою населення. Метою вивчення дисципліни «Державна служба» є формування у студентів системних знань та практичних навичок щодо різноманітних аспектів професійної діяльності державних службовців.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Державна служба» є:

- 1) ознайомити студентів з основними етапами формування державної служби в Україні;
- 2) визначити законодавче регулювання порядку вступу на державну службу і проходження державної служби;
- 3) розвинути у студентів практичні навички у підготовці документів, що стосуються проходження державної служби (підготовки проектів наказів)§
- 4) навчити студентів вирішувати ситуації, що пов'язані з врегулюванням конфлікту інтересів.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають:

1) загальні компетентності:

ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 14 Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

2) спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 7 Здатність застосовувати знання засад, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8 Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 12 Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Згідно з освітньо-професійною програмою очікуваними результатами вивчення дисципліни є наступні *програмні результати навчання*:

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів суспільного життя.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів: набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, вироблення фахових та дослідницьких вмінь та навичок.

Зміст самостійної роботи студента над дисципліною «Державна служба» визначається навчальною програмою дисципліни, даними методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійну роботу студента забезпечує система навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Державна служба»: підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум, навчально-методичний комплекс дисципліни тощо.

Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни студенти можуть виконувати у бібліотеці вищого навчального закладу, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни «Державна служба», передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виносять на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який студенти опрацювали при проведенні навчальних занять.

Самостійну роботу студентів організовує викладач через систему домашніх завдань, виконання яких має оцінювати викладач, і ця оцінка має входити до семестрової оцінки студента.

Завдання самостійної роботи студенти можуть виконувати індивідуально або групою по 2-5 осіб. Види завдань для самостійної роботи студентів залежать від особливостей курсу або спецкурсу. Це можуть бути:

- ✓ реферування наукової літератури;
- ✓ пошук наукової літератури за певною темою;
- ✓ розв'язування задач;
- ✓ написання есе; розв'язування проблем;
- ✓ виконання певної практичної роботи;
- ✓ аналіз ситуаційних вправ;
- ✓ створення ситуаційних вправ;
- ✓ опрацювання певного матеріалу за навчальною літературою та створення структурної (візуальної) схеми прочитаного матеріалу.

Контроль за виконанням самостійної роботи здійснюють згідно з вимогами і критеріями, описаними у навчально-методичному комплексі дисципліни. Формами контролю за самостійною роботою може бути усне опитування на практичному занятті, колоквиум, перевірка письмових робіт (здійснених самостійно дослідних, індивідуальних, творчих завдань, есе, рефератів).

КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Змістовий модуль I. Теоретичні, методологічні та організаційні основи проходження державної служби

Тема 1.1. Цілі, завдання та функції державної служби

Тема 1.2. Управління державною службою

Тема 1.3. Правовий статус державних службовців

Тема 1.4. Вступ на державну службу та службова кар'єра

Тема 1.5. Етика поведінки державного службовця

Змістовий модуль II. Кадрова політика державної служби

Тема 2.1. Матеріальне та соціальне забезпечення державних службовців

Тема 2.2. Відповідальність за порушення законодавства про державну службу

Тема 2.3. Особливості проходження державної служби в окремих державних органах. Патронатна служба

Тема 2.4. Припинення державної служби

Тема 2.5. Реформування державної служби в розвинених країнах світу та в Україні

ПРОГРАМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цілі, завдання та функції державної служби	4
2	Управління державною службою	4
3	Правовий статус державних службовців	4
4	Проходження державної служби та службова кар'єра.	4
5	Етика поведінки державного службовця.	4
6	Матеріальне та соціальне забезпечення державних службовців.	4
7	Відповідальність за порушення законодавства про державну службу.	4
8	Особливості проходження державної служби в окремих державних органах. Патронатна служба.	4
9	Припинення державної служби	4
10	Реформування державної служби в розвинених країнах	6

	світу та в Україні.	
Разом		42

Студент повинен вивчити всі теми для самостійного опрацювання і по одній з кожного змістового модуля підготувати у вигляді реферату.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	ін	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1 Теоретичні, методологічні та організаційні основи проходження державної служби													
1.1. Цілі, завдання та функції державної служби	10	2	4			4	12	2					10
1.2. Управління державною службою	8	2	2			4	14		2				12
1.3. Правовий статус державних службовців	8	2	2			4	12		2				10
1.4. Вступ на державну службу та службова кар'єра.	10	2	4			4	10						10
1.5. Етика поведінки державного службовця.	8	-	4			4	12						12
Разом за змістовим модулем 1	44	8	16			20	60	2	4				54
Змістовий модуль 2 Кадрова політика державної служби													
2.1. Матеріальне та соціальне забезпечення державних службовців.	8	2	2			4	10						10
2.2. Відповідальність за порушення законодавства про державну службу.	10	2	4			4	12						12
2.3. Особливості проходження державної служби в окремих державних органах. Патронатна служба.	10	2	4			4	14		2				12

2.4. Припинення державної служби	8	2	2			4	10					10
2.5. Реформування державної служби в розвинених країнах світу та в Україні.	10	-	4			6	14		2			12
Разом за змістовим модулем 2	46	8	16			22	60		4			56
Усього годин	90	16	32			42	120	2	8			110

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів, в т.ч. індивідуальні завдання.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Тема 1.1. Цілі, завдання та функції державної служби

План семінарського заняття:

1. Сутність держави та державного механізму.
2. Поняття «державна служба».
3. Цілі та завдання державної служби.
4. Функції державної служби.
5. Принципи державної служби.

Завдання для самостійної роботи:

1. Державна служба як комплексний соціально – правовий інститут.
2. Сутність та особливості інституту державної служби України на сучасному етапі державотворення.

Теми рефератів та доповідей:

1. Завдання й функції державної служби в демократичному суспільстві.
2. Реалізація принципів державної служби в практиці сучасного державного управління.
3. Українська модель державної служби: її переваги та недоліки.
4. Сучасний стан розвитку державної служби.

Література до теми:

1. Історія державної служби в Україні : у 5 т. / відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій ; редкол.: С. В. Кульчицький (кер. авт. кол.) та ін.; Голов. упр. держ. служби України; Ін-т історії НАН України. К. : НікаЦентр, 2009. Т. 1. 544 с.
2. Історія державної служби в Україні : у 5 т. / відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій ; редкол.: С. В. Кульчицький (кер. авт. кол.) та ін.; Голов. упр. держ. служби України; Ін-т історії НАН України. К. : НікаЦентр, 2009. Т. 2. 512 с.
3. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

4. Любимов О. К. Основні підходи щодо розуміння сутності поняття «державна служба». Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2017. № 2. С. 53-61.
5. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика: навч. посібник / В. Я. Малиновський. К.: Атіка, 2003. 52 с.

Тема 1.2. Управління державною службою

План семінарського заняття:

1. Система управління державною службою.
2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.
3. Комісія з питань вищого корпусу державної служби та її повноваження.
4. Керівник державної служби в державному органі його повноваження та завдання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Інституційне забезпечення управління державною службою.
2. Якими є правові основи діяльності головних інститутів управління системою державної служби в Україні?
3. Проаналізуйте основні завдання, які перед собою ставить система управління державною службою в Україні.
4. Від чого залежить ефективність використання методів управління в державній службі України?

Теми рефератів та доповідей:

1. Яким чином в Україні здійснюється координація діяльності всіх інституцій, пов'язаних з управлінням державною службою?
2. Якими є головні завдання, права та функції Головного управління державної служби?
3. Яким чином сьогодні забезпечується інформаційноаналітична, експертна та організаційна підтримка розвитку державного управління в Україні?

4. Національне агентство України з питань державної служби, як спеціальний суб'єкт управління службовою кар'єрою державного службовця.

Література до теми:

1. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
2. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом: підручник. К. : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
3. Ковбасюк Ю.В. Світові моделі державного управління: досвід для України / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, С.В. Загороднюка, П.І. Крайніка, Х.М. Дейнеги. К.: НАДУ, 2012. 612 с.
4. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика: навч. посібник / В. Я. Малиновський. К.: Атіка, 2003. 52 с.

Тема 1.3. Правовий статус державних службовців

План семінарського заняття:

1. Державні службовці: правовий статус.
2. Права державних службовців.
3. Обов'язки державних службовців.
4. Захист права на державну службу

Завдання для самостійної роботи:

1. Державні службовці у законодавчій гілці влади та їх правовий статус.
2. Підпорядкування державного службовця та виконання наказу (розпорядження), доручення.

Теми рефератів та доповідей:

1. Політична неупередженість.
2. Захист права на державну службу.

Література до теми:

1. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція \ 2063від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
2. Карпа М. І. Статус державного службовця: функціональний, організаційний та компетентнісний аспекти. Державне будівництво. № 1/2017. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2017-1/doc/3/03.pdf>.

Тема 1.4. Вступ на державну службу та службова кар'єра.

План семінарського заняття:

1. Вступ на державну службу.
2. Порядок проведення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби.
3. Порядок призначення на посаду державної служби.
4. Ранги державних службовців.
5. Просування державного службовця по службі

Завдання для самостійної роботи:

1. Особиста тектологія державного службовця.
2. Оцінювання професійної діяльності державних службовців.
3. Нормативно-правове забезпечення проходження державної служби.

Література до теми:

1. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція \ 2063від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
2. Кім К. В. Сутність кар'єри на державній службі в Україні. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. 2016. вип. 22. С. 86-88.
3. Круп'як Л.Б. Організація діяльності державного службовця: Навч. посібник. Тернопіль: Крок. 2015. 243с.
4. Кунєв Ю. Д., Кувакін С. В. Підстави встановлення випробувального строку для державних службовців під час проходження державної служби: доктринальне тлумачення чинного законодавства. Правова позиція. 2016. № 1. С. 44-49.

Тема 1.5. Етика поведінки державного службовця.

План семінарського заняття:

1. Професійна етика державних службовців: поняття, особливості.
2. Правове забезпечення етики поведінки державного службовця.
3. Конфлікти в системі державної служби.
4. Поняття іміджу державного службовця.

Завдання для самостійної роботи:

5. Поняття та сутність етики державного службовця. Моральні засади службової дисципліни.
6. Правове забезпечення етики поведінки державного службовця.
7. Конфлікти в системі державної служби.
8. Поняття іміджу державного службовця.

Теми рефератів та доповідей:

1. Довіра до державної влади та легітимність державноуправлінської діяльності.
2. Місія та цінності державно-управлінської діяльності: моральні смисли.
3. Основні етичні принципи державного управління.
4. Професіоналізм як моральна якість державного управлінця.
5. Взаємодія між керівником і підлеглими: етичні аспекти.
6. Умови підтримки державного управління та координуючі органи як складові управління етичною роботою.

Література до теми:

1. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція \ 2063 від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
2. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика: навч. посібник / В. Я. Малиновський. К.: Атіка, 2003. 52 с.

3. Морально-етичні засади розвитку державної служби України: європейський та вітчизняний досвід : наук. Розробка. за заг. та наук. ред. проф. С.М. Серьогіна. К. : НАДУ, 2008. 48 с.
4. Соколов В., Турчинов А. І. Державна служба: моральні основи, професійна етика. Х.: РАГС, 2010. 367 с.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. КАДРОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

2.1. Матеріальне та соціальне забезпечення державних службовців.

План семінарського заняття:

1. Робочий час і час відпочинку державних службовців.
2. Відпустки державних службовців.
3. Оплата праці, заохочення і соціальні гарантії державних службовців. Припинення державної служби.
4. Пенсійне забезпечення державних службовців.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вкажіть основні напрями матеріального та соціально – побутового забезпечення державних службовців.
2. Пільги та привілеї державних службовців: сильні та слабкі сторони.
3. Як врегульовані питання соціально – побутового забезпечення державних службовців у чинному законодавстві України.

Теми рефератів та доповідей:

1. Пільги та привілеї державних службовців: сильні та слабкі сторони.
2. Соціальний і правовий захист державних службовців.
3. Мотивація та стимулювання праці, заохочення державних службовців.
4. Форми соціально-психологічної та професійної адаптації в органах влади.

Література до теми:

1. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція \ 2063від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

2. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика: навч. посібник / В. Я. Малиновський. К.: Атіка, 2003. 52 с.
3. Порядок надання державним службовцям матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2016 р. № 500. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2016-%D0%BF>.
4. Про затвердження Порядку надання державним службовцям додаткових оплачуваних відпусток. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 року № 270 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2016-%D0%BF>.

2.2. Відповідальність за порушення законодавства про державну службу.

План семінарського заняття:

1. Службова дисципліна.
2. Дисциплінарна відповідальність державного службовця: підстави для притягнення й види дисциплінарних стягнень.
3. Матеріальна відповідальність державних службовців: обов'язок і порядок відшкодування шкоди.
4. Основи антикорупційного законодавства України.
5. Фінансовий контроль і моніторинг способу життя державних службовців

Завдання для самостійної роботи:

1. Запобігання корупції у публічній службі. Корупційні діяння.
2. Чинники запобігання поширенню корупції. Процедури притягнення до відповідальності.

Теми рефератів та доповідей:

1. Відповідальність публічних службовців: дисциплінарна, адміністративна, кримінальна.
2. Порядок проведення службового розслідування стосовно державних службовців.
3. Яка ефективність боротьби з корупцією на публічній службі в Україні та країнах розвиненої демократії ?

Література до теми:

1. Коротких А. Ю. Порядок застосування матеріальної відповідальності до державних службовців. Право та інновації. 2016. № 3. С. 99-103.
2. Лавренко Б. В. До питання дисциплінарної відповідальності державного службовця. Право та інновації. 2016. № 3. С. 123-129.
3. Про очищення влади. Закон України №1682-VII редакція від 19.06.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.
4. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція \ 2063 від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
5. Про запобігання корупції. Закон України № 1700-VII редакція від 31.08.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

Тема 2.3. Особливості проходження державної служби в окремих державних органах. Патронатна служба.

План семінарського заняття:

1. Особливості проходження державної служби в окремих державних органах.
2. Патронатна служба.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проходження державної служби в Апараті Верховної Ради України.
2. Проходження державної служби в деяких державних органах.
3. Проходження державної служби в органах, утворених Президентом України.

Теми рефератів та доповідей:

1. Проходження державної служби в апаратах (секретаріаті) судів.
2. Проходження державної служби в органах та установах системи правосуддя.
3. Види стажувань у державних органах України.

4. Атестація - важливий чинник підвищення ефективності діяльності державних службовців.

Література до теми:

1. Круп'як Л.Б. Організація діяльності державного службовця: Навч. посібник. Тернопіль: Крок. 2015. 243с.
2. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція \ 2063від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
3. Патронатна служба: навч. посіб. / Галіцина Н. В. та ін.; за заг. ред. Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова; Запоріж. нац. ун-т. Київ: Ін Юре, 2017. 178 с.
4. Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями: постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 року № 306. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/306-2016-%D0%BF>.
5. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

Тема 2.4. Припинення державної служби

1. Основні підстави для припинення державної служби.
2. Припинення державної служби за ініціативою державного службовця або за угодою сторін.
3. Припинення державної служби у зв'язку з обставинами, що склалися незалежно від волі сторін.
4. Пенсійне забезпечення державних службовців.

Завдання для самостійної роботи:

1. Припинення державної служби й відставка державних службовців: співвідношення та різниця понять.
2. Правове регулювання припинення державної служби.
3. Підстави припинення державної служби.

Література до теми:

1. Державна служба: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С.М.Серьогін (заст. голови) [та ін.]. К.; Одеса: НАДУ, 2013. Т. 2. 348 с.
2. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика: навч. посібник / В. Я. Малиновський. К.: Атіка, 2003. 52 с.
3. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція \ 2063 від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
4. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. В. П. Тимощука, А. М. Школика. К.: Конус-Ю, 2007. 735 с.

Тема 2.5. Реформування державної служби в розвинених країнах світу та в Україні.

План семінарського заняття:

1. Реформування державної служби в Україні в умовах адаптації до стандартів ЄС.
2. Основні види та етапи розвитку державної служби в зарубіжних країнах.
3. Основні засади реформування державної служби в Україні.

Завдання для самостійної роботи:

1. Особливості становлення та розвитку державної служби у різних країнах.
2. Об'єктивні тенденції розвитку державної служби.
3. Охарактеризуйте основні види та етапи розвитку державної служби в зарубіжних країнах.
4. Назвіть основні ознаки континентальної моделі державної служби. Яким країнам вона притаманна?
5. Визначте особливості сучасних моделей державної служби у Франції, Німеччині, Великобританії, США. Якими законодавчими нормативами вони регулюються?

6. Запропонуйте шляхи реформування державної служби зарубіжних країн світу згідно з сучасними умовами розвитку.

Теми рефератів та доповідей:

1. Міжнародно-правове та українське регулювання державної служби: порівняльний контекст.
2. Опишіть показники SIGMA, які використовуються для оцінки, розробки та координації політики у сфері державного управління.
3. Які показники Європейської Комісії використовуються для оцінки державного управління і державної служби?
4. Основні засади реформування державної служби в Україні.
5. Основні напрямки реформування законодавчої бази у сфері державної служби.
6. Концептуальні ідеї системи державної служби в Україні.

Література до теми:

1. Стельмащук Л. С. Особливості розвитку інституту державної служби в зарубіжних країнах: досвід для України. Економіка та держава. 2012. № 4. С. 125-129.
2. Прудиус Л. В. Гармонізація державної служби України з міжнародними стандартами та нормами ЄС. Аспекти публічного управління. 2016. № 6-7. С. 66-76.
3. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. В. П. Тимощука, А. М. Школика. К.: Конус-Ю, 2007. 735 с. 184.
4. Хорошенко О. В. Моделі організації публічної служби: порівняльний аналіз та пропозиції для України. Державне управління: теорія та практика. 2014. № 1. С. 140-150.

Питання для заліку.

1. Поняття та ознаки публічної служби в Україні.
2. Система публічної служби в Україні.
3. Правове регулювання публічної служби в Україні.
4. Державна служба як вид публічної служби в Україні.
5. Право на державну службу в Україні.
6. Завдання та функції державної служби.
7. Законодавчі засади державної служби в Україні.
8. Принципи державної служби в Україні.
9. Види державної служби в Україні.
10. Поняття та види державних службовців.
11. Правовий статус державних службовців: поняття та складові.
12. Загальна характеристика обов'язків державних службовців.
13. Загальна характеристика прав державних службовців.
14. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу.
15. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби.
16. Обмеження державних службовців щодо використання службових повноважень чи свого становища.
17. Обмеження державних службовців після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
18. Соціальні та правові гарантії для державних службовців.
19. Загальна характеристика юридичної відповідальності державних службовців.
20. Адміністративна відповідальність державних службовців.
21. Дисциплінарна відповідальність державних службовців.
22. Поняття та ознаки посадової особи.
23. Співвідношення понять “посадова особа” та “службова особа”.
24. Види державних посад.
25. Політичні та адміністративні посади, їх співвідношення.
26. Патронатні посади: особливості та правовий статус.
27. Поняття та ознаки управління державною службою.
28. Завдання та принципи управління державною службою.
29. Правові засади управління державною службою в Україні.
30. Система суб'єктів управління державною службою в Україні.
31. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері державної служби.
32. Правовий статус Національного агентства України з питань державної служби.
33. Правовий статус Національного агентства з питань запобігання корупції.

34. Проходження державної служби: поняття та стадії.
35. Вступ на державну службу.
36. Призначення як спосіб заміщення вакантних посад державних службовців.
37. Конкурс як спосіб заміщення вакантних посад державних службовців.
38. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад державних службовців.
39. Стажування державних службовців.
40. Присяга державного службовця, її значення.
41. Службова кар'єра державних службовців: поняття та зміст.
42. Ранги державних службовців, порядок їх присвоєння.
43. Категорії посад державних службовців.
44. Атестація державних службовців.
45. Щорічне оцінювання діяльності державних службовців.
46. Відсторонення державного службовця від виконання повноважень за посадою.
47. Службове розслідування щодо державних службовців.
48. Професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.
49. Етичні засади державної служби в Україні.
50. Фінансовий контроль в системі заходів протидії корупції в державній службі.
51. Загальні підстави припинення державної служби.
52. Спеціальні підстави припинення державної служби.
53. Відставка державного службовця: поняття, підстави, процедура.
54. Напрями реформування державної служби в Україні.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає поточне, тематичне оцінювання (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню семестру – залік.

Засоби оцінювання результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне усне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, доповіді, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

– інші види індивідуальних та групових завдань.

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність здобувача в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті здобувач отримує за виконані задачі, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести в системі БНАУ Moodle.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання

за 4- рівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Завдання виконано у повній мірі. Здобувач вищої освіти продемонструє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Завдання виконано на 75 % обсягу. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Завдання виконано частково, не більше ніж на 60 % обсягу. Подаються розрізнені факти, називаються психолого-педагогічні та методичні явища, однак слабо виявлено при цьому здатність аналізувати й інтерпретувати опрацьований матеріал. Здобувач вищої освіти не повною мірою

	орієнтується у виявлених фактах, недостатньо обґрунтовує твердження та висновки.
«Незадовільно»	Здобувач вищої освіти не виконав 60 % завдання. Порушено факти, виявлено невміння аналізувати дидактико-методичні явища, факти, події, нездатність робити самостійні висновки та їх обґрунтувати.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = САЗ \times ПК 5,$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим	

		повторним вивченням
--	--	---------------------

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

Перелік наочно-технічних засобів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, розпорядження, рішення): офіційний сайт Верховної ради, Президента, Кабінету Міністрів, інтернет-ресурси, періодичні видання, матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах microsoft office power point.
2. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування mentimeter.

5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій zoom, google meet, освітня платформа bnaa moodle, google classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (пк/ноутбук + мультимедійний проєктор), wi-fi.
- дистанційного: мережа інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Аніщенко Т. С. Особливості захисту права на рівний доступ до державної служби у контексті європейської інтеграції України. Журнал східноєвропейського права. 2018. № 47. С. 31-39.
2. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом: підручник. К. : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
3. Гошко Т. Д. Нариси з історії магдебурзького права в Україні (XVI – початок XVII ст.). Львів: Афіша, 2002. 255 с.
4. Демченко Т. І. Патронатна і державна служба: співвідношення понять. Держава і право. Серія: Юридичні науки. 2017. Вип. 78. С. 108-120.
5. Державна служба: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. К.; Одеса: НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с.
6. Державна служба: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С.М.Серьогін (заст. голови) [та ін.]. К.; Одеса: НАДУ, 2013. Т. 2. 348 с.
7. Дзевелюк М. Номенклатура функції сучасної держави. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 11. С. 171-176.
8. Дрозд О.Ю. Роль підзаконних нормативно-правових актів у правовому регулюванні проходження державної служби. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. № 5/2016. С.63-67.
9. Замасло О. Т. Оцінка ефективності функціонування регіональних органів державної фіскальної служби України. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2017. Т. 22, Вип. 10. С. 201-206.
10. Історія державної служби в Україні : у 5 т. / відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій ; редкол.: С. В. Кульчицький (кер. авт. кол.) та ін.; Голов. упр. держ. служби України; Ін-т історії НАН України. К. : НікаЦентр, 2009. Т. 1. 544 с.
11. Історія державної служби в Україні : у 5 т. / відп. ред. Т. В. Мотренко, В. А. Смолій ; редкол.: С. В. Кульчицький (кер. авт. кол.) та ін. ; Голов. упр. держ. служби України; Ін-т історії НАН України. К. : НікаЦентр, 2009. Т. 2. 512 с.
12. Карпа М. І. Критерії моделювання публічної служби:

методологічний аспект. Ефективність державного управління. 2016. Вип. 4. С. 227-233.

13. Карпа М. І. Статус державного службовця: функціональний, організаційний та компетентнісний аспекти. Державне будівництво. № 1/2017. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2017-1/doc/3/03.pdf>. (дата звернення 11.09.2019р.).

14. Кім К. В. Сутність кар'єри на державній службі в Україні. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. 2016. вип. 22. С. 86-88.

15. Ковбасюк Ю.В. Світові моделі державного управління: досвід для України / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, С.В. Загороднюка, П.І. Крайніка, Х.М. Дейнеги. К.: НАДУ, 2012. 612 с.

16. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

17. Коротких А. Ю. Порядок застосування матеріальної відповідальності до державних службовців. Право та інновації. 2016. № 3. С. 99-103.

18. Круп'як Л.Б. Організація діяльності державного службовця: Навч. посібник. Тернопіль: Крок. 2015. 243с.

19. Кунєв Ю. Д., Кувакін С. В. Підстави встановлення випробувального строку для державних службовців під час проходження державної служби: доктринальне тлумачення чинного законодавства. Правова позиція. 2016. № 1. С. 44–49.

20. Лавренко Б. В. До питання дисциплінарної відповідальності державного службовця. Право та інновації. 2016. № 3. С. 123-129.

21. Линдюк О. А. Модель оцінювання ефективності модернізації державної служби. Аспекти публічного управління. 2016. № 8. С. 74-82. 182

22. Любимов О. К. Основні підходи щодо розуміння сутності поняття «державна служба». Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2017. № 2. С. 53-61.

23. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика: навч.посібник / В. Я.Малиновський. К.: Атіка, 2003. 52 с.

24. Мамчур Г. В. Види і моделі державної служби. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління. 2014. Вип. 1. С. 41-45.

25. Мамчур Г. В. Державна служба в Україні та Японії: порівняльний аналіз. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. 2013. Вип. 2. С. 34-37.

26. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.
27. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» / Наук. ред. Хавронюк М. І. К.: Ваїте, 2018. 472 с.
28. Олійник А. М. Основні принципи оцінювання результатів службової діяльності державних службовців органів доходів і зборів в Україні. Аспекти публічного управління. 2018. Т. 6, № 9. С. 73-79.
29. Онуфрієнко О. В. Моделі організації державної служби у конвергентних суспільствах: порівняльний аналіз. Актуальні проблеми державного управління. 2016. № 1. С. 153-160.
30. Патронатна служба: навч. посіб. / Галіцина Н. В. та ін.; за заг. ред. Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова; Запоріз. нац. ун-т. Київ: Ін Юре, 2017. 178 с
31. Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями: постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 року № 306. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/306-2016-%D0%BF> (дата звернення: 15.09.2019р.).
32. Порядок надання державним службовцям матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2016 р. № 500. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2016-%D0%BF> (дата звернення: 16.02.2020р.).
33. Про державну службу. Закон України № 889-VIII редакція від 20.01.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>. (дата звернення: 01.04.2020р.).
34. Про запобігання корупції. Закон України № 1700-VII редакція від 31.08.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>. (дата звернення: 08.03.2020р.).
35. Про засади державної мовної політики: Закон України від 03 лип.2012 р. № 5029 – VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 23. Ст. 218.
36. Про затвердження Порядку надання державним службовцям додаткових оплачуваних відпусток. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 року № 270 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270-2016-%D0%BF> (дата звернення: 27.03.2020р.).

37. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. № 246. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF) (Дата звернення: 10.05.2019р.).
38. Про очищення влади. Закон України №1682-VII редакція від 19.06.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.
39. Про Радника Президента України. Положення затверджене указом Президента України від 12 листопада 2014 року № 870/2014. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/870/2014> (дата звернення 01.10.2019р.)
40. Про службові жилі приміщення. Постанова Ради Міністрів Української РСР від 4 лютого 1988 р. № 37 зі змінами від 26.07.2017р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-88-%D0%BF>(дата звернення: 11.04.2020р.).
41. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992р. № 2790-XII URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>.
42. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
43. Прудиус Л. В. Гармонізація державної служби України з міжнародними стандартами та нормами ЄС. Аспекти публічного управління. 2016. № 6-7. С. 66-76.
44. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / За заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. К.: Конус-Ю, 2007. 735 с. 184.
45. Радченко О. І. Конституційно-правова характеристика інституту присяги народного депутата України. Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. 2015. № 3 (70). С. 44–50.
46. Стельмащук Л. С. Особливості розвитку інституту державної служби в зарубіжних країнах: досвід для України. Економіка та держава. 2012. № 4. С. 125-129.
47. Типовий порядок проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 року № 640 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-%D0%BF> (дата звернення: 29.03.2020р.).
48. Ушверідзе Д. П. Правові тенденції визначення поняття конкурсної процедури вступу на державну службу. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право. 2015. Вип. 2. С. 395-401.

49. Фолес А. М. Механізм сучасної правової держави: доктринальні аспекти. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. № 3. С. 37-43.
50. Хорошенюк О. В. Моделі організації публічної служби: порівняльний аналіз та пропозиції для України. Державне управління: теорія та практика. 2014. № 1. С. 140-150.
51. Щегорцова В. М. Наукові підходи до класифікації видів кар'єри державних службовців. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 1. С. 191-196.

Адреси сайтів в INTERNET

1. <http://www.nbuv.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. <http://www.rada.gov.ua>- сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> - сайт Кабінету Міністрів України
4. <http://www.meta.ua>
5. <http://www.google.com.ua>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua> Державний комітет з статистики України.

Линник Т.В. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Державна служба» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. Т.В.Линник. Біла Церква: БНАУ, 2024.- 30с.

Линник Тетяна Василівна

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БДАУ

09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01